Моя та "інша" пам'ять

Олександра Козорог

Вступне заняття, покликане ввести поняття "пам'ять", обговорити різні рівні та типи пам'яті. За допомогою інтерактивної вправи учні з власного досвіду формуватимуть необхідні відповіді та обговорюватимуть, що формує індивідуальну та колективну пам'ять, які можуть виникати конфлікти в процесі формування пам'яті. Заняття не передбачає роботу з виставкою або фільмом, натомість є вступним до них. Складає єдиний модуль з іншими трьома заняттями - див. зв'язок з іншими заняттями.

Мета:
спонукати до роздумів про ставлення до пам’яті як такої і пам’яті про Бабин Яр зокрема

Очікувані результати:
після цього заняття учні зможуть:
• пояснювати, як формується індивідуальна та колективна пам’ять;
• співвідносити різні розуміння пам’яті та її проявів на рівні конкретної людини та суспільства;
• наводити приклади дій задля досягнення згоди у формуванні колективної пам’яті.

Тривалість: 45 хвилин.

Формат: урок, виховна година, вправа.

Необхідні матеріали:
Роздрукована або виведена на екран цитата для обговорення, папір і ручки для записів учасників.

План заходу

Крок 1. Вступна частина.

Обговоріть із учнями вступні запитання. Потім запропонуйте учням прочитати вислів та пояснити, що, на їхню думку, мав на увазі автор.

«Якщо людину позбавити пам’яті, вона постійно перебуватиме у стані новонародженого» (І. М. Сєченов)

Вступні запитання заняття:

- Що таке пам’ять?
- Для чого вона потрібна людині?

Крок 2. Вправа «Моя пам'ять»

Виконайте з учнями вправу «Моя пам’ять». Сформулюйте ввідні запитання та завдання для учнів (блок запитань №1).

Після виконання вправи обговоріть з учнями підсумкові питання (блок запитань № 2).

Зверніть увагу: Під час обговорення символічного значення речей бажано «вивести» учнів на зв’язок цих предметів із системою наших цінностей – родиною, вірою, культурою тощо. А під час обговорення процесу домовлення у групі щодо окремих речей наголосіть, що це є простим прикладом конфлікту видів пам’яті – індивідуальної і колективної.

Блок запитань № 1.

Ввідні запитання та завдання для учнів:

- Що для вас особисто означає пам’ятати?
- Уявіть, що ви переселяєтесь на безлюдний острів. Що би ви взяли з собою на пам’ять? Складіть список із 10 речей/предметів.
- Об’єднайтесь у групи й упродовж 10 хвилин ознайомте один одного зі своїми списками та сформулюйте спільний список речей/предметів від групи.
- Представте свій перелік іншим групам (презентація групи – 3 хвилини), поясніть, що ви взяли з собою? Чому саме ці речі?

Блок запитань № 2.

Підсумкові питання:

- Які емоції/враження у вас виникли під час/після виконання завдання?
- Що ви взяли з собою? Чому саме ці речі? Яке значення ці речі мають для вас?
- Що збіглося і чим відрізнялись списки? Чому?
- Що символізують/відображують ці речі?
- Як відбувалось обговорення? Чи легко/складно було домовлятись у групі? Чому? Чи були випадки, коли більшість у групі категорично не приймала/відкидала запропоновані речі? Коли категорично не погоджувалася меншість або окремі особи? Коли згоди досягти так і не вдалося? Якщо так, то про що саме? Чому, на вашу думку, це відбувалося?
- Як ви гадаєте, чи змінилися б списки, якби у вашій групі опинились представники іншого віку, іншої держави, іншої культури? Як би це вплинуло на процес обговорення?

Крок 3. Рефлексія

Підбийте підсумки, обговоривши з учнями наступні запитання.

Підсумкові запитання уроку:

- Чи можна «привласнити» пам’ять?
- Яким чином можливо досягти згоди у формуванні колективної пам’яті?
- Як ви гадаєте, чи дають обрані вами речі повне уявлення про колективну пам’ять українського народу? Чому?